

UKRATKO

Subvencije za prijevoz srednjoškolaca

Za učenike srednjih škola koji putuju od kuće do škole javnim prijevozom Vlada će velikim dijelom platiti te troškove. Tako je odlučio resorni ministar znanosti, obrazovanja i sporta Željko Jovanović. Prema toj odluci, ukoliko učenik srednje škole ima mogućnost korištenja prijevoza vlakom ili autobusom do škole, Ministarstvo će podmirivati 75 posto cijene mjesečne karte. „Jedan je od prioriteta Vlade i ulaganje u znanost i društvo jednakih šansi. Zato donosimo ovu odluku“, kazao je ministar Željko Jovanović. Kako je kazano, ovakvo rješenje je doneseno nakon što je na osnovu prikupljenih podataka Ministarstvo došlo do zaključka da prijevozne karte za učenike prilično opterećuju roditelje te da prijevoz učenika ne smije biti prepreka za obvezno srednjoškolsko obrazovanje. Ministar obrazovanja smatra da su cijene prijevoza nerealne i nada se da će prijevoznici razmisliti i smanjiti nerealne cijene prijevoza.

Bez odgode početka školske godine

Nastava u svim školama u Hrvatskoj, uključujući i većinu osnovnih i srednjih škola u Splitsko-dalmatinskoj županiji, započela je kako je i predviđeno 3. rujna. Iznimka na području Splitsko-dalmatinske županije su osnovne škole Hvar i Jelsa, kojima je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta na prijedlog Ureda državne uprave odobrilo odgodu početka nastave zbog turističke sezone. Nakon brojnih upita novinara i roditelja vezano uz odgodu početka nastave u Splitsko-dalmatinskoj županiji Ministarstvo je na osnovu zaprimljenog mišljenja Službe za društvene djelatnosti Ureda državne uprave Splitsko-dalmatinske županije u kojem izrijekom stoji kako taj Ured smatra da su razlozi zbog kojih se traži odgoda početka školske godine za 10. rujna 2012. neopravdani. U dopisu koji je potpisao voditelj Službe za društvene djelatnosti Neven Čurković navodi se kako je Ured u stalnom kontaktu s Državnim hidrometeorološkim zavodom te da imaju informaciju kako će s početkom sljedećeg razdoblja za dobru klimu biti nešto toplije nego u prosjeku, što ne bi trebalo biti problem za normalno izvođenje nastave u školama na području županije.

Ivica Buljan

Savjetovanje Računalo u školi XVI

Kao i svake godine, Hrvatsko društvo za promicanje informatičkog obrazovanja (HDPIO) organizira godišnji skup *Računalo u školi*, jedinu specijaliziranu konferenciju u Hrvatskoj iz područja razvoja i primjene informacijskih i komunikacijskih tehnologija u obrazovanju.

Pokrovitelj skupa je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. I ove godine (šesnaesti puta za redom), ovaj skup se organizira u Šibeniku (u hotelima Solaris), gdje se očekuje oko 400 sudionika iz cijele zemlje te predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Agencije za odgoj i obrazovanje, Vijeća za visoko obrazovanje kao i dekani fakulteta koji djeluju u ovom području. Savjetovanje *Računalo u školi XVI* održat će se od 23. do 25. rujna, a tema savjetovanja bit će vezana uz donošenje Strategije odgoja, obrazovanja, znanosti i tehnologije, posebice na ulogu informatike u preobrazbi obrazovnog sustava. Predviđena su izlaganja niza pozvanih predavača iz RH i Europe (Roman Baranović, Slovačka; Gabi Barna, Rumunjska; Kristen Weatherby, OECD), iz CARNeta, HDPIO-a itd.

Pripremljeno je niz panela/okruglih stolova: *Priprema (europskih) projekata; Zastita autorskih prava i problemi plagiranja; Mogućnosti tableta u obrazovanju; Poučavanjem programiranja na osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini do sustavnog načina mišljenja i rada; Otvoreni sustavi i platforme u prevladavanju digitalnih podjela i oživotvorenju inkluzivnog, inovativnog i sigurnog društva; Standardizacija programske opreme u nastavi informatike za sljedeće četverogodišnje razdoblje.*

U suradnji s Microsoftom biti će prezentirani *Windows 8 i Office 365*, Algebra će prezentirati nove koncepte robotike (za osnovne škole), a biti će i radionica (početna i napredna) iz Pythona. Kao i obično, nastavnici će imati priliku prezentirati rezultate svoga rada; (Tatjana Begić Grgurač, Damir Petravić, Ivana Ružić, Irena Branović, Alenka Hošnjak, Marina Mirković, Šimun Višević, Nataša Ljubić Klemše, Mladen Klaić, Zoran Kovač). Ove se godine po prvi puta dodjeljuje „Povelja za životno djelo u području promicanja informatičkog obrazovanja“, a HDPIO će održati svoj godišnji sabor. N. P.

MEDIJSKA KULTURA

Piše dr. sc. Danijel Labaš

profesor na Hrvatskim studijima u Zagrebu / www.djecamedija.org

Mediji – odraz našega društva i kulture

Mediji su nešto veličanstveno. Oni nam pružaju informacije, omogućuju komunikaciju, otvaraju putove do drugih zemalja i kultura, daju krila našoj mašti i služe nam za zabavu i opuštanje. Upravo je takvim riječima prošle godine medije nahvalio njemački autor Günther Gugel.

Unatoč tome, mediji su već dugo izloženi kritikama. Često se na njih gleda kao na one koji omogućuju pristup neprizvatljivim i nemoralnim sadržajima, te kao na one koji su uzrok divljaštva i nasilja koje se stvarno događa u društvu – posebno među djecom. Pripisuje im se odgovornost za sve manje kretanja, za manjak društvenih veza i za slab uspjeh u školi. Isto tako, govori se da su „velika napast“ i da mame i zavode „sjajnim prividnim svijetom“ koji mnogima izgleda atraktivniji od suočavanja s poteškoćama svakoga dana. Na taj su način mediji, u očima javnosti i stručnjaka, postali suvremeni rimski bog Janus – božanstvo s dva lica. S jedne ih se strane hvali zbog sveukupnoga doprinosa širenju informacija, znanja i demokratizacije društva, s druge ih se strane opravdano kritizira i optužuje za srozavanje razine kulture, za služenje partikularnim interesima pojedinih društvenih (često prikrivenih) skupina i za dovođenje u pitanje mnogih civilizacijskih i moralnih društvenih normi i načela.

U svakom slučaju i upravo u kontekstu društva koje nazivamo medijskim društvom – jer se prije svega organizira i sporazumijeva kroz medije – može se s Thomasom Baureom postaviti teza: „Svijet razumije onaj tko razumije medije.“ Što ćemo s tom tezom kada nam se sada, u školske klupe, ne samo s tradicionalnim medijima, nego daleko

više s novim „čudima“ mobilne telefonije, smartphona i iPhonea, te svih drugih „hitech“ dostignuća, s „novim“ Facebook profilima (ili barem izmijenjenim statusima na njima) vrte naši učenici? Pretpostavljam da si to pitanje postavlja svaki učitelj, profesor, pedagog, psiholog i ravnatelj naših osnovnih i srednjih škola. Cilj je ove nove rubrike, koju će za vas pripremati tri autora (Lana Ciboci, Igor Kanižaj i Danijel Labaš) olakšati vam suočavanje s tim pitanjem i razumijevanje medija, te preko zajedničkoga razmišljanja o odgoju za medije koji je potreban i djeci i odraslima, pomoći djeci (a i sebi samima) da postanu svjesni i odgovorni korisnici medija koji će promicati i zauzimati se za medijsku kulturu. I ta će djeca – kojoj želimo prikazati sve pozitivno i ono manje pozitivno – koristeći se medijima, baš poput odraslih,

dolaziti do novih informacija. Ali, mediji će jednako tako utjecati i na njihovo ponašanje, na stvaranje dojmova o nekoj osobi ili nekom događaju, na prihvaćanje ili odbacivanje određenih vrijednosti. Taj se učinak i utjecaj zapravo najviše očituje na mladima, odnosno na djeci, ali i na odraslima. Dovoljno je pogledati njihove Facebook profile i komunikaciju na njima.

Mladi oko nas rastu okruženi novim medijima, a navikavanje na njih odvija se brzo i neopazice. Premda je riječ samo o sredstvima, o „posrednicima“ između čovjeka i stvarnosti, mediji su danas postali čovjekovo okruženje i dio su njegove kulture. Bez njih ljudski život postaje nezamisliv, a njihova uloga u suvremenom društvu nezamjenjiva. Ako nam s jedne strane služe za informiranje, ne smijemo zaboraviti da nam služe i za formiranje, za odgajanje i obrazovanje, kao i za prenošenje vrijednosti u društvima.

Ovom rubrikom želimo upravo poručiti da mediji nisu slijepa sila prirode koje su izvan naše kontrole. Mi im možemo pomoći – višom razinom medijske kulture i pismenosti. Premda naša – posebno masovna – komunikacija često ima nepredvidljive i nepredviđene posljedice, ljudi su oni koji biraju hoće li upotrebljavati sredstva društvene komunikacije s dobrim ili lošim ciljem, na dobar ili loš način. Svima je danas jasno da mediji ne ovise samo o onima koji u njima pišu, već i o vlasnicima i izdavačima, ali i o svojoj publici. Mediji su odraz našega društva i naše kulture. Nije li već i ova tvrdnja dovoljan poticaj za početno razmišljanje i otvaranje nove teme u našim školama – teme o potrebi medijskoga odgoja, pismenosti i kulture?

Mediji su postali suvremeni rimski bog Janus – božanstvo s dva lica. S jedne ih se strane hvali zbog sveukupnoga doprinosa širenju informacija i znanja, a s druge ih se optužuje za srozavanje razine kulture, za dovođenje u pitanje mnogih civilizacijskih i moralnih društvenih normi i načela.

TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Piše dr. sc. Petar Jandrić

viši predavač na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu

Od penkale do suvremene tehnologije

Kako je nastao TV aparat? Neki daroviti predak smislio je da bi bilo zgodno slati pomične slike i zvuk na daljinu. Izradio je prototip, industrija je pokrenula proizvodnju, a društvo je prihvatilo korisnu i zabavnu stvarčicu. Za naše majke i očeve, bake i djedove, ovo je bila velika novost. Kada je prva obitelj u stubištu donijela svijetleći ekran koji je prikazivao zrnate crno-bijele slike, čitavo susjedstvo sjatilo se da bi vidjelo čudo suvremene tehnologije.

Vremena se brzo mijenjaju. Gledajući omiljenu seriju, danas gotovo nitko neće reći da koristi tehnologiju. U osnovnim crtama, međutim, TV aparat došao je u naše domove na podjednak način kao i računalo: od ideje, preko proizvodnje do distribucije. Suvremena računala nalaze se u podjednakoj fazi razvoja kao TV aparati prije nekoliko desetljeća. TV aparat je naprosto još jedan predmet iz naše svakodnevice, dok većina današnje populacije računala još uvijek doživljava kao istinsku tehnologiju.

Na ovaj ili onaj način, tehnologija je sve što nas okružuje. Ona oblikuje našu prošlost, sadašnjost i budućnost. Mi oblikujemo tehnologiju, a tehnologija oblikuje nas. Još šezdesetih godina prošlog stoljeća glasoviti teoretičar medija Marshall McLuhan primijetio je da je glavno svojstvo tehnologija proširenje čovjekovih sposobnosti. Automobili nam omogućuju da putujemo brže nego što možemo trčati, a internet nam omogućuje da podatke šaljemo brže i dalje nego što bismo mogli odnijeti pisanu poruku. Međutim, ljudi su oduvijek putovali i komunicirali.

U tom smislu, govoriti o računalno podržanoj komunikaciji podjednako je smisljeno kao i govoriti o pisanju podržanom penkalom! A, ne zaboravimo, penkala je relativno nov izum: naše gore slavni list Slavoljub Penkala umro je ne tako davne 1922. godine.

Informacijske i komunikacijske tehnologije iznimno se brzo razvijaju. Ono što doživljavamo kao novu tehnologiju, našim učenicima može biti jednako blisko kao što je glačalo našim bakama. Vremena se mijenjaju, a mi koji radimo s mladim ljudima trebamo tijekom čitave karijere biti na visini zadatka i pratiti te promjene.

Način na koji govorimo o tehnologijama mnogo otkriva o našim stavovima. Školske vlasti, agencije, inspekcije i glasila uglavnom govore o uporabi tehnologija u svrhu boljeg i efikasnijeg podržavanja postojećih odgojnih i obrazovnih procesa. Posljedično, izraz *računalom podržana nastava* na mala je vrata ušao u školski diskurs kao logičan smjer na-

pretku. Zajedno s računalima, u školsku svakodnevicu tako ulaze ideje o poboljšanoj efikasnosti, povezivanju s tržišnim principima te obrazovanju kao ulaganju.

Međutim, rad u školi nije zanimanje nego zvanje. Škola nije (samo) tvornica radne snage; ona je središte društvenog razvoja i ishodište slobodne misli. Na ovaj način, diskurs koji dominira uporabom tehnologija u obrazovanju izravno se kosi s humanističkim principima poput želje za dobrobiti učenika i društva u cjelini. Stoga ne treba čuditi što mnogi izvrsni nastavnici u računalima osjećaju svojevrsnu prijetnju i stoga ih odbijaju. Takav stav nije ugrađeno svojstvo tehnologija već izravna posljedica nesporazuma. Jednako kao što Hitlerova penkala nije kriva za sadržaj Mein Kampfa, tako ni računalo nije krivo za probleme s kojima se suočava naše školstvo. Da nije penkale ili računala, ne bi bilo ni današnjeg društva. Problem ne leži u alatima, već u načinima na koje ih koristimo.

Ono što je jučer bila tehnologija, danas je samo TV aparat, glačalo ili penkala. Polako, ali sigurno, dolaze generacije učenika i nastavnika koje će računala doživljavati jednako kao što mi doživljavamo kreu i ploču. Kako bismo mogli usmjeriti učenike ispravnom korištenju tehnologija, najprije trebamo njima ovladati. Nužan je, pak, uvjet za ovladavanje tehnologijama njihovo prihvaćanje. Kao savjesni i suvremeni nastavnici, imamo moralnu odgovornost baviti se tehnologijama. Stoga odbacimo skepsu, i krenimo u izučavanje mogućnosti njihove uporabe u svom radu!

Tehnologija oblikuje našu prošlost, sadašnjost i budućnost. Mi oblikujemo tehnologiju, a tehnologija oblikuje nas